

EGZAMIN WSTĘPNY z JĘZYKA POLSKIEGO

dla uczniów szkół podstawowych, maj 2019 r.

CZĘŚĆ I

Przeczytaj uważnie teksty i wykonaj zadania.

Tekst I:

Puenta

Była sobie bajeczka, która bała się puenty¹. Opowiadała się zatem za krótko i kończyła przedwcześnie.

Tak, jej narracyjna płochliwość męczyła nie tylko bajki o uznanej pozycji fabularnej. Wbrew pozorom męczyła także samą bajeczkę. No, bo jak długo można urywać w pół zdania, nadwerężyć – wcale nie tak umowną – baśniową logikę, zostawiając bohaterów bez dopowiedzenia, a historie – bez kontynuacji? „Tylko puenta daje dojrzałość” - mówiono bajeczce na kursach estetycznej dojrzałości. „Nie musisz sama puentować się wprost, ale na litość Ostatecznej Instancji Opowiadania, doprowadź się wreszcie do względnie przyzwoitego zakończenia”.

A tu nie, bajeczka zmykała przed puentą. Nie myślcie jednak, że za nią nie tęskniła. Nic bardziej mylnego. Tęskniła całą namiętnością swych przerwanych wątków, całą mocą swoich niedopisań. Nie chciała jedynie takiej puenty, którą cenią sobie stateczne i poważne bajki. Chciała puety, która nie da się nauczyć na pamięć.

Eliza Kącka, Elizje, Kraków 2017.

Tekst II:

Źle zmyślać, źle i prawdę mówić w pańskim dworze.

Lew, chcąc wszystkich przeświadczyć o swojej pokorze,

Kazał się jawnie ganić. Rzekł lis: „Jesteś winny,

Boś zbyt dobry, zbyt łaskaw, zbyt dobroczynny”.

Owca widząc, że kontent, gdy liszka ganiła,

Rzekła: „Okrutnyś, żarłok, tyran”. — Już nie żyła.

Ignacy Krasicki, Lew pokorny

1 (fr. pointe – szpic, ostrze) - kulminacyjny punkt, końcowy, zaskakujący efekt dowcipu lub tekstu literackiego.

Pytania:

1. Podaj dwie najważniejsze cechy bajeczki określone w tekście I (posłuż się przymiotnikami lub imiesłowami). (2p)

.....

.....

.....

.....

2. Wykonaj polecenia.

a) w wyrazie „bajeczka” wskaż podstawę słowotwórczą i formant (wraz z jego znaczeniem). (2p)

podstawa

formant

znaczenie formantu

b) podaj dwa przykłady wyrazów pochodnych utworzonych tak samo jak wyraz „bajeczka” (1p)

.....

.....

3. Z tekstu I wypisz neologizm. Zanalizuj jego budowę słowotwórczą oraz zbuduj jego definicję słownikową. (3p)

neologizm:

definicja:

.....

4. Wymień zachowania bajeczki, które świadczyły o jej lęku przed puentą. (2p)

.....

.....

.....

5. Z tekstu II wypisz fragment, który uważasz za puentę. (1p)

.....

.....

6. Wykorzystując informacje podane w przypisie, uzasadnij, dlaczego w zadaniu 5 wskazałeś ten właśnie fragment jako puentę. (3p)

.....

.....

.....

7. Wykonaj polecenia. (4p)

- a) kogo uznajesz za winnego śmierci owcy?
- b) uzasadnij odpowiedź, podając dwa argumenty.

.....

.....

.....

.....

8. Jaka nauka wypływa dla Ciebie z tekstu II? Sformułuj myśl w 2-3 zdaniach. (2p)

.....

.....

.....

.....

.....

CZĘŚĆ II

Napisz wypracowanie na jeden z podanych tematów (zaznacz wybrany temat). Praca powinna mieć 1,5-2 strony). (20 pkt)

1. Zakończenie książki, filmu, spektaklu, które najbardziej Cię zaskoczyło....
Zinterpretuj to zakończenie i przedstaw uzasadnienie swojej opinii, odwołując się do całego utworu.
2. Wyobraź sobie, jak bajeczka uzasadnia swoją niechęć do puenty, „którą da się nauczyć na pamięć”. Zapisz to uzasadnienie w formie opowiadania z puentą.
3. Rozwiń myśl: „Każde zakończenie jest kolejnym początkiem”, odwołując się do 2-3 tekstów kultury.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

A series of 20 horizontal dotted lines spanning the width of the page, intended for writing or drawing.

